

ኤርትራ ብጓይላ ኢትዮጵያ ብምርጫ

ኣብ ሓደ ሕብረተሰብ ብዘይካ ግዝኣተ-ሕግን ደሞክራሲን ምዕባሌ ዘይሕሰብ ኢዩ። ብዘይካ ህላውያ ብዝሓ-ሰልፊን(multi-party system) ምርጫን ድማ ደሞክራሲ ኣሎ ክበሃል ኣይክእልን። ደሞክራሲ ባሓደ ለይቲ ዝፍጠር ኣይኮነን። ብናይ ነዊሕ ህዝባዊ ተሳትፎ ዝህነጽ መስርሕ ኢዩ።

ተበግሶይ ኣብ ኢትዮጵያን ኤርትራን ዘለው ስርዓታት ንምንጽጻር ኣይኮነን። ጨርሾም ብጓይነት ዘይመሳሰሉ ስርዓታት ምዃኖም ብሩህ ኢዩ። ስርዓት ህግደፍ ከምቲ ቅድሚ ሕጂ ተደጋጊሙ ዝተነግረን ዝተጸሕፈን፣ ንህዝቢ ኤርትራ ብድኸነት ቆሪኑ፣ ካብ ዕለታዊ መነባብሮኡ ሓሊፉ ንለውጢ ከም ዘይሓስብ ጌርዎ ኢዩ። ካብዚ ወጺኡ ተቓውሞ ምስ ዘርኢ፣ እታ ተጋጥሞ ዕድል ወይ ማእሰርቲ ወይ ከኣ መቐተልቲ ኢያ። እዚ ብባዕዳውያን ገዛእቲ ዘይተራእየ ጭቆና ኢዩ። ህዝቢ ኤርትራ ብጥሜትን ብፍርሕን ኢዩ ኣእምሮኡ ተኣሲሩ ዘሎ። በዚ ምኽንያት'ዚ ኢዩ ዕድል ዝረኸበ ሃገሩ ራሕሪሕ ናብ ጎረባብቲ ሃገራት ዝውሕዝ ዘሎ። ኢትዮጵያ ሎሚ ካብ ኤርትራ ዝመጹ ስደተኛታት ተዋሒጣ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ይኸውን ኣሎ። ኣብቲ ደባት ወተሃደራት ሓለውቲ እንተዘይህልው'ሞ ኣብዚ ግዜ'ዚ ህዝቢ ኤርትራ ብሙሉኡ ተጓሕጽሑ ንኢትዮጵያ መኣተወ ነይሩ ማለት ኢዩ።

ዘገርም ኢዩ! ሎሚ ኣብ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ብዝሓ-ሰልፊ(multi-party system) ስርዓት ክዝረብ እንከሎ፣ ኣብ ኤርትራ ዝዝረብ ብዛዕባ ኣስካሕካሒ ቤት-ማእሰርቲ ጊራ-ጊሮ ኢዩ። ኣብ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ምርጫ ክዝረብ እንከሎ፣ ኣብ ኤርትራ ብዛዕባ ብሕቡራት ሃገራት ዝወረደ ማዕቀብ ኢዩ ዝዝረብ። ኣብ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ናይ ተወዳደርቲ ሰልፍታት ክትዕ ክረኣ እንከሎ፣ ኣብ ኤርትራ ብዛዕባ እታ እተመንወት ለውጢ ዘይበላ ኩናት ጎቦታት ሳሕል ኢዩ ዝረኣ። ኣብ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ብዝሒ ዩኒቨርሲቲታት ክዝረብ እንከሎ፣ ኣብ ኤርትራ ብዛዕባ ማዕከላዊ ሳዋን ግፋ መንእሰያትን ይዝረብ። ኣብ ኢትዮጵያ ብዛዕባ ዕብየት ቁጠባ ሃገር ክዝረብ እንከሎ፣ ኣብ ኤርትራ ብዛዕባ ሲኣኤ(CIA)ን ጸረ ምዕራባውያን ሃገራት ፕሮፓጋንዳ ይዝረብ። ኣብ ተለቪዥን ኢትዮጵያ ብዛዕባ ክትዓት ፓርላማ ክረኣ እንከሎ፣ ኣብ ቲቪ-ኤሪ ጓይላን ዳንክይራን ይረኣ። በየናይ መንገዲ ንቅድሚት ክስጎም?

ስርዓት ኢሳያስ፣ ሓንቲ ሰንቲ ሜተር ንቅድሚት ምስጓም ዝተሳእኖ፣ ኣብ ጎረባብቲ ሃገራት ዝካየድ ዘሎ ዲሞክራሲያዊ ምዕባሌታት ከቋሽሽን ከናሹን ይረኣ። ኣብ ሱዳን ዝተካየደ ምርጫ ብመራኸቢ ብዙሓን ኣብ ሃገሩ ከይረኣ ከልኪሉ። ስለ ዝሕፍሮ ኢዩ ይመስለኒ። ካብ ህዝቢ ግን ክሕባእ ኣይክእልን ኢዩ። ኣብ ኢትዮጵያ ንዝገበር ምርጫም፣ ከምቲ ናይ ቅድሚ ሕጂ ስራሕ ኢሉ ኢዩ ንኸዳናቕፎ ተግጢቐ ዘሎ። ከምቲ ቀዳማይ ሚኒስትር መለስ ዜናዊ ዝበሎ፣ “ ኢሳያስ ከም ሓደ መራሕ ጎረብት ሃገር ዘይኮነስ ከም ሓደ ኣካል ናይ ኢትዮጵያ ተቓዋሚ ኢዩ ዝዋሳእ።” ክብሎ ሓቂ ኢዩ። ኢትዮጵያ ኣርባዕተ ግዜ ምርጫ ከተካይ እንከላ፣ ኣቶ ኢሳያስ ግን ን19 ዓመታት ብዘይምርጫ ዝዘኡ። ምናልባሽ ከምቲ ኣብ ቃለ መሕተት ኣልጀዚራ ከምዝበሎ ኩለን ሃገራት “ ቅኑዕ ምርጫታት” ምስ ገበራ፣ ኣሞ ድሕሪ 40 ዓመታት ኣብ ኤርትራ ምርጫ ይግበር ይኸውን። ዋእ! ኢሳያስ'ከ ስጋብ ሽዑ ይጸንሕ ድዩ? እዚ ካሊእ ሕቶ ኢዩ። ስርዓት ኢሳያስ ንህዝቢ ኤርትራ ምጭቓኑ ጥራይ ኣይኮነ ዝኸሰስ፣ ኢሳያስ ናይ ሙሉእ ቀርኒ ኣፍሪቃ ገበነኛ ኢዩ። ኣብቲ ጎረባብቲ ኢዱ ዘየእተወለን ሃገራት የለዎን። እቲ ዘገርም! እዚ ሰብ'ዚ ብዛዕባ ሃገሩ ተሓቲቱ ኣብ ክንዲ ናቱ ዝምልስ ብዛዕባ ናይ ካልኦት ምጥቃሱ ኢዩ። ኣብ ኤርትራ ጥሜት ኣሎ እንተ በልዎ፣ ኣብ ካይሮ ባኒ የለን ይብል። እዚ ኣበሃህላ'ዚ ናይ ጥዕና ኣይኮነን።

አብ ኢትዮጵያ ዝካየድ ዘሎ ምርጫ፤ ህዝቢ ኤርትራ ብኸመይ ይሪኦ? እቲ ውጽኢት ናይዚ ምርጫ'ዚ ከ ከመይ ክጸልዎ ኢዩ? እዚ ኣገዳሲ ሕቶ ከወይኑ ይስማማኒ።

ብመሰረቱ፤ ኣየናይ ሰልፊ ይዕወት ብዘየገድስ፡ አብ ኢትዮጵያ ዝተረጋገኑ ምዕቡል ደሞክራሲ ክትከል፡ ናይ ህዝቢ ኤርትራ መኸሰብ ኢዩ። ቅድም-ቅድም ህዝቢ ኢትዮጵያ ሓው ስለ ዝኾነ ጽቡቕ ንክነብር ይምነየሉ። ብተወሳኺ 80 ሚል ዮን ዝኣክል ህዝቢ ጎረቤቱ ብቐጠባዊ ይኹን ፖለቲካዊ መዳያት ክዓቢ እንከሎ መኸሰብ ህዝቢ ኤርትራ ኢዩ።

ካሊእ ብመንጽር ሃገራዊ ጠቕሚ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝካየድ ዘሎ ምርጫ ኣቲና ክንትንትን እንተኸውይኑ፡ ስርዓት ህግደፍ ነቲ ኣብ ስልጣን ዘሎ ሰልፊ፤ ኢህወደግ ከም ጸላኢ ይሪኦ። ህዝቢ ኤርትራ ግን ኣጸቢቐ ይፈልጥ ኢዩ፤ እዚ ሰልፊ'ዚ ሕቶ ህዝቢ ኤርትራ ኣሚኑ ልዕላውነት ሃገረ ኤርትራ ከም ዘኸበረ። ኣብ ገለ ተቓዋሚ(ተወዳደርቲ) ሰልፍታት ኢትዮጵያ ግን ዕቃቤታትን ስግኣትን ኣለዎ። ገና ኣብ ስልጣን ከይመጹ “ ኢትዮጵያ ሕጋዊ ወደብ ክህልዎ ኣለዎ” ማለት ኣብ ናይ ክልቲኡ ኣህዛብ ዝምድና ዘየስግእ ኣይኮነን። ብስምምዕን በፍቶትን ንዝግበር ናይ ወደባት ምጥቃም፡ መናልባሽ ካብ ንኢትዮጵያ ብዝያዳ ንኤርትራ ይጠቅም ይኸውን እብል ኣነ። እቲ ቀንዲ ሽግር ግን ስርዓት ህግደፍ ጥራይ ኢዩ። ሽሕኳ ኣብ ውሽጢ እቲ ዝካየድ ዘሎ ምርጫ ኣትየ እዚን ኣቲይን እንተ ዘይበልኩ፤ ብሓፈሽኡ ብጣዕሚ ጽቡቕ ኢዩ ዝካየድ ዘሎ። ርግጽ ሓድ ሓደ ኣብ ወጻኢ ዝርከቡ ኢትዮጵያውያን ኣሕዋትን ኣሓትን በቲ ዝገዝእ ዘሎ ስርዓት ሕጉሳት ከም ዘይኾኑ ንካታዕን ንመያየጥን ኢና። ሚኢይቲ-ብሚኢይቲ ጽቡቕ ኢዩ። ጌጋ የሎን እኳ እንተዘይበልና፡ ምስቶም ዝሓለፉ ስርዓታት ብምነጽጻር፡ “ኣቲም ሰባት እዚ ንስኻቲም ረኺብኩምዎ ዘሎኹም ሓደ ርብዒ ናቱ ህዝቢ ኤርትራ እንተ ዝረኸቦስ ክንደይኮን ጽቡቕ ምኹነ” ንበሎም።

ኤርትራ ሎሚ ናይ ምዕባሌ ጭራ ናይ ጭቆና ርእሲ ከወይናላ። ኣብዛ ሃገር'ዚ ኣኣብ ቤት-አማእሰርቲ ዝመውትን ክሃድም ኣብ ፈቓዶ ደባት ዝርሸንን ህዝቢ ይበዝሕ ኣሎ። ስርዓት ህግደፍ ካብ ዓለም ተነጹሉ፡ ብዓለም-ለኻዊ ሕጊ ተቐይዶ የዕለብጥ ኣሎ። ተቓዋሚ ሓይልታት ኤርትራ እንታይ ክገብር ኣለዎ?

ከይጠቐስክዎ ክሓልፍ ዘይደሊ ነዚ ጸረ-ህዝቢ ዝኾነ ስርዓት እተድሚዮ ሓንትን እንኮን መሳርያ **ዋዕላ ንዲሞክራሲያዊ ለውጢ** ኢዩ። ነቲ ተኸሲቱ ዘሎ ውሽጣውን ዞባውን ምቹእ ኩነታት ተጠቐምና፡ ነዚ ዋዕላ'ዚ ከነዐውቶ ኣሎና። ነዚ ዋዕላ'ዚ ንምክያድ ዘይተማልኡ ሓድ-ሓደ ነገራት ክህልዉ ይኸኣሉ ኢዮም። ኣይ ኮነን ኣባና ንመጀመርያ ግዜ ዝግበር ዘሎ ዋዕላስ ኣብ ተመክሮ ዘለወን ሃገራት እውን ጉድለት ክህሉ ንቡር ኢዩ። ጉድለታትን ሽግራትን ዝፍታሕ ህዝቢ ኣማእኪልካ ምስ እትመያየጥን እትረዳዳእን ኢዩ። ሓደ ዋዕላ ድማ ዓላማኡ ነዚ ኢዩ። ንዓይ ከም ውልቀሰብ ኤርትራውን ከም ኣባል በርገሳዊ ማሕበርን፡ እዚ ዋዕላዚ የገድሰኒ ኢዩ። ስለዚ ለበዎይ ንሰልፊ ደሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራ ነቲ ዘሕለፍዎ ውሳኔ ቀይሮም ናብዚ ህዝባዊ ዋዕላ'ዚ ንክኣትዉ ኢዩ። ሽግር ዝፍታሕ ኣብ ህዝቢ ዝሳተፎ ዋዕላ ብምስታፍ ኢዩ። ካብኡ ብምርሓቕ ኣይኮነን። ኣቲም ኣብ ክንዲ ንምቅርራብን ንልዝብን፡ ነቲ ዘሎ ግርጭት ንብብላሕ እትጽሕፉ እንተ ተቐጠብኩም ይሓሽ። እዚ ተግባራት'ዚ ንስርዓት ህግደፍ እንተዘይኮይኑ ንህዝብና ኮቶ ኣይክጠቕሞን ኢዩ።

ኣብ መጨረሻ፡ እዚ ኣብ ኢትዮጵያ ዝካየድ ዘሎ ሃገራዊ ምርጫ ንሓው ዝኾነ ህዝቢ ኢትዮጵያ ዕውት ኪኸውነሉ ብልቢ እምነ።

Comment: fitiwi@planet.nl